

לפני כחודשיים חשפה **טל מן** ב"לאשה" כי היא מתמודדת עם **סרטן צוואר הרחם**, למרות שהקפידה לבצע בדיקות פאפ ואף התחסנה נגד נגיף הפפילומה. המקרה שלה עורר חרדות בקרב נשים רבות, שתוהות מה עוד אפשר לעשות כדי לאבחן את המחלה בזמן התשובה:

בדיקת קולפוסקופיה

כדי לצמצם את שיעור הטעויות, מומלץ לעבור בדיקת פאפ כל שלוש שנים. ההנחה היא שמבחינה סטטיסטית הסיכוי ששוב תצא דגימה תקינה כוזבת ילך וירד

פוסקופיה, אשר כתב את הסטנדרטים החדשים לקולפוסקופיה שמתווים את דרך השימוש בבדיקה בכל העולם, מסביר: "מאחר שצוואר הרחם פחות נגיש וקשה יותר לקחת ממנו דגימת תאים, נפגעת אמינות הבדיקה. יש גם סיבות טכניות שעלולות להוביל לתוצאה כוזבת, כמו מכשור לא תקין או טעויות אנוש. בבדיקה זו יש עד 40 אחוז סיכון לטעות. כלומר: הבדיקה יכולה להיקבע כתקינה למרות העובדה שיש גם סיכון של עד 40 אחוז שהיא לא". כדי לצמצם את שיעור הטעויות, מומלץ לעבור בדיקת פאפ כל שלוש שנים. ההנחה היא שמבחינה סטטיסטית הסיכוי ששוב תצא דגימה תקינה כוזבת ילך וירד.

בשנים האחרונות התבצעו כמה אבולוציות בבדיקות הפאפ. את בדיקת הפאפ הוותיקה "פאפ סמיר", שבמהלכה דוגמים את התאים ומורחים אותם על משטח זכוכית שנשלח למעבדה, החליפה בדיקת ה"פאפ הרק". במסגרת בדיקה זו מוכנסים התאים שנדגמו לתוך בקבוקון המכיל תמיסת שימור. יתרונה נעוץ בכך שהיא מכילה יותר תאים ושבמעבדה ניתן לנקות את הדגימה מרוב וכן מתאים דלקתיים, וכך להגביר את אמינותה. עם זאת, לדברי פרופ' בורנשטיין, היא שיפרה את אמינות הבדיקה רק באחוזים בודדים. בדיקה נוספת שעד לאחריה לא הייתה כלולה בסל הבריאות, אך בחלק

קולפוסקופיה. ואם אתן סובלות מתופעות מסוימות, אל תסתפקו רק בגיי נקולוג כללי, בקשו חוות דעת נוספת מרופא מומחה לצוואר הרחם. תצילו את עצמכן כדי שלא תתעוררו בוקר אחד לסיוט של סרטן".

פאפ: כ־60 אחוז אמינות באבחון
לפני שנגיע לבדיקת הקולפוסקופיה חשוב להבין את הבעייתיות שבבדיקת הפאפ. "היתרון שלה הוא שמדובר בבדיקה מאוד פשוטה ומאוד זולה, שלא דורשת מיומנות גבוהה של הרופא", אומר ד"ר גיא גוטמן, מומחה בגינקולוגיה ורפואת צוואר הרחם. "באנגליה, למשל, מבצע אותה רופא משפחה, לא גינקולוגים ובטח שלא מומחים לצוואר הרחם. חסרונה הגדול הוא שהיא עלולה לפספס מצבים של טרום-סרטן וסרטן בשיעור לא מבוטל".

"בדיקת הפאפ מבוססת על איסוף תאים שנשרו מצוואר הרחם, היא לא דוגמת ביופסיה של הרקמה", מוסיף פרופ' יעקב בורנשטיין, מומחה בגינקולוגיה ורפואת צוואר הרחם, מנהל האגף לבריאות האישה במרכז הרפואי לגליל. פרופ' בורנשטיין, לשעבר יו"ר החברה הישראלית לקול-

לפני שבע שנים החלה נעמה (השם האמיתי שמור במערכת), בת 53 ממרכז הארץ, לסבול מדימומים לא סדירים. הגינקולוג ביצע בדיקת פאפ שחזרה תקינה. כששאלה אותו לפרש הדימומים, הוא הסביר שזו אחת התופעות של הכניסה לגיל המעבר. "אבל תחושת הבטן שלי אמרה שזו לא הסיבה", היא משחזרת. "במשך חמש שנים התעקשתי לעבור כל חצי שנה בדיקת פאפ, ובכל פעם הבדיקה חזרה תקינה. מצד שני, הדימומים לא פסקו. לפני שנתיים צפיתי במקרה בתוכנית בריאות בטלוויזיה שבה התארח מומחה לצוואר הרחם. הוא תיאר תופעה כמו שלי. למחרת קבעתי אליו תור וכשהגעתי אליו הוא המליץ שאי עשה בדיקת קולפוסקופיה. בבדיקה הזו התגלו ממצאים שנשלחו לביופסיה. הקביעה הייתה חד-משמעית: תאים טרום-סרטניים שמחייבים לעבור ניתוח קוניזציה (ביופסיית חרוט, תהליך של ניתוח זעיר שמטרתו לאבחן גידולים בצוואר הרחם ובמקרה הצורך להסיר אותם, י"מ). כבר באותו שבוע נכנסתי לניתוח וכך למעשה ניצלתי. הכל בזכות העובדה שהתעקשתי להמשיך לברר את העניין. "יש רגעים שבהם לי לצעוק לכל הנשים: 'אל תסמכו על הפאפ בלבד'", אומרת נעמה. "תדרשו ותעמדו על כך שאתן רוצות לעבור גם בדיקת

הפוסט של טל מן שבו היא מפרטת את השתלשלות האירועים

פרופ' יעקב בורנשטיין:
"הבדיקה מומלצת לאישה שסובלת
מסימפטומים כמו דימומים לא סדירים, בייחוד
דימום אחרי מגע מיני וכן מכאבים,
איינוחות והפרשות מרובות שאף
משחה לא מועילה להן"

קודם לכן, שבבדיקה הוא עלול להיראות מדאיג. מצב כזה עשוי להוביל ללקיחת ביופסיה שעלולה לגרום דימום, כאב וכמוכונ, סטרס".

● **אז למו היית ממליץ לבצע את הבדיקה?**
 "לאישה שסובלת מסימפטומים כמו דימומים לא סדירים, בייחוד דימום אחרי מגע מיני וכן מכאבים, איינוחות והפרשות מרובות שאף משחה לא מועילה להן".

ד"ר גוטמן: "הבדיקה מומלצת גם לנשים שמעוניינות בשקט נפשי. הרבה נשים נכנסות ללחץ היסטרי אחרי שהן מתבררות שבדיקת ה-HPV שלהן יצאה חיובית, כלומר, שהן נושאות אחד או יותר מוירוסים הפפילומה. להן, בדיקת הקולפוסקופיה יכולה להיות יעילה, כמו גם לנשים שסבלו בעבר מקונדילומות ומבדיקת פאפ לא תקינה (שבהמשך יצאה תקינה) וכן לנשים שבגלל שאין להן פרטנר קבוע, הן בסיכון גבוה יותר להידבק בנגיף הפפילומה". ■

מקופות החולים היא כבר נכללת בו, היא בדיקת HPV. במסגרת אותה בדיקה, מהתאים שנלקחים כמשטח הפאפ הרק, נבדקת גם הימצאות זנים של נגיף הפפילומה (שזנים מסוימים ממנו גורמים סרטן צוואר הרחם). הבעיה היא, שאותה בדיקה לא מגלה מצבים טרום-סרטניים או סרטניים, אלא רק את הנגיף הגורם להם. בנוסף, לא כל אישה שנושאת את הנגיף אכן תפתח מצב טרום-סרטני. "הבדיקה הזו בהחלט מפחיתה את שיעור הפספוסים של הפאפ", אומר ד"ר גוטמן. "אבל היא גם יוצרת בלבול ומכניסה הרבה נשים ללחץ. הן יכולות להתבשר שהן נושאות את הנגיף, אבל ייתכן שמערכת החיסון שלהן תצליח להתגבר עליו. במקרים רבים מוסבר להן שכרגע לא ניתן לעשות דבר, מה שרק מעלה אצלן את מפלס החרדה".

קולפוסקופיה: כ-90 אחוז מינוח באבחון

הבדיקה היחידה שיכולה לזהות מצבים טרום-סרטניים או סרטניים באופן כמעט ודאי ולהעניק לנבדקת שקט נפשי, היא קולפוסקופיה. היא מתבצעת בקליניקה של הגינקולוג, ובמהלכה הוא מחזיר לנרתיק את מכשיר הספקור לוס ובוחר את נרתיק הפות ואת צוואר הרחם בעזרת מכשיר אופטי. בשלב הבא הוא מורח חומר מיוחד, שכשמאירים אותו בתאורה בעלת פילטרים שונים, הוא צובע בלבן נגעים או כלי דם פתולוגיים. במקרה שמתגלה נגע, נלקחת ממנו ביופסיה כדי לאבחן אם מדובר בתהליך טרום-סרטני או סרטני או בבעיה אחרת.

בדיקת הקולפוסקופיה גורמת אינוחות קלה בלבד, אינה כרוכה בכאב ולא בסיכונים או בסיבוכים. מי זכאית לבדיקה? אישה שנמצאה אצלה רגמת פאפ לא תקינה או שבדיקת ה-HPV העלתה שהיא נושאת זנים אלימים וספציפיים מאוד של נגיף הפפילומה.

"הרבה פעמים אני אומר למטופלות שלי, שהגיעו אליי לקולפוסקופיה אחרי שנמצאו אצלן שינויים בתאים, שהן יכולות להיות שקטות יותר מנשים אחרות", אומר פרופ' בורנשטיין. "אני מסביר להן שעכשיו הן במעקב ושנוכל לטפל בכל שינוי שיופיע".

● **למה לא להפוך את הקולפוסקופיה לבדיקת סקר?**
 ד"ר גוטמן: "כי זה לא ריאלי. בניגוד לבדיקת הפאפ שלוקח חמש שניות לבצע אותה, קולפוסקופיה היא בדיקה הרבה יותר ארוכה, שנמשכת כ-20 דקות. בנוסף, היא מצריכה מכשור מיוחד ומיומנות שאין לכל רופא. אף מערכת בריאות באף מדינה לא תעמוד בבדיקה גורפת לכל אישה".

פרופ' בורנשטיין: "זה בדיוק כמו להגיד: 'למה שלא נעשה פעם בשנה MRI לכל אזרח במדינה?' זה ייצור עומס תוריים ויעלה המון כסף. בנוסף, כמו תמיד במקרה של ריבוי בדיקות, לעתים גם קולפוסקופיה יכולה לגלות דברים חסרי משמעות קלינית. למשל, אפשר לאבחן נגע שמקורו בכלל על רקע צלקתי, דלקתי או אפילו כתוצאה משפשוף עקב קיום יחסי מין יום

מי צריכה להתחסן נגד
וירוס הפפילומה?

פרופ' יעקב בורנשטיין: "נשים שהן פעילות מינית ואין להן פרטנר קבוע, הן בסיכון גבוה יותר להידבק בנגיף הפפילומה. לפני עשור החיסון היה רק נגד שני זנים בסיכון גבוה ושני זנים בסיכון נמוך. החיסון שנכנס השנה מגן כבר נגד תשעה זנים של הוירוס. עם זאת חשוב לזכור שהחיסון לא מגן מפני וירוסים שכבר נרבקת בהם. זו הסיבה שאנחנו ממליצים לעשות אותו בקרב תלמידי בית ספר, בנות ובנים גם יחד, בגיל שהם עדיין לא התחילו לקיים יחסי מין". את החיסון ניתן לקבל דרך לשכת הבריאות ללא תשלום עד גיל 18. מגיל זה ועד גיל 45 ניתן לקבל את החיסון באופן פרטי (900 שקל לזריקה) או דרך הביטוחים המשלימים (300 שקל לזריקה).

כמה עולה בדיקת קולפוסקופיה?

מדובר בבדיקה פרטית שעלותה כאלף שקל (הסכום משתנה מרופא לרופא). חלק מהביטוחים הפרטיים משתתפים בעלות הבדיקה, במסגרת בקשת החורים לייעוץ מומחה.

ד"ר גיא גוטמן:
"בניגוד לבדיקת פאפ שלוקח חמש שניות לבצע,
קולפוסקופיה היא בדיקה הרבה יותר
ארוכה שמצריכה מכשור מיוחד ומיומנות
שאינ לכל רופא. אף מערכת בריאות באף
מדינה לא תעמוד במימון בדיקה גורפת לכל אישה"